

Sydafrika 18.9.1986

Och om FN inte ger oss stöd?

■ ■ Sanningens ögonblick närmar sig för Sveriges Sydafrikapolitik.

Visserligen dröjer beskedet om FN:s säkerhetsråds eventuella välsignelse av en ekonomisk bojkott till senare i höst, men det vore en riskabel politik att inte redan nu förbereda sig för ett negativt besked.

Hittills har den socialdemokratiske regeringen lagt fingrarna i kors i en stark önskan att strategin skall lyckas. Statsminister Ingvar Carlsson och utrikesminister Sten Andersson säger sig ha tillförsikt inför framtiden. FN kommer nog att bispringa Sverige, gissar de. Detsamma hoppas den borgerliga oppositionen.

Och alla tycker vi att det vore lyckligast.

■ ■ Men om så inte sker? Den illavarslande frågan har utrikesministern vid flera tillfällen parerat med en liknelse från kortspelarens konst — det är dålig taktik att i förväg utgå ifrån att man inte vinner. Då finns risken att man, omedvetet, röjer vilka kort man har på hand.

Den svenska "vinnarstrategin" går således ut på att frågan om de samordiska Sydafrikasanktionernas förenlighet med svensk neutralitet aldrig skall behöva prövas.

Längs ärendets väg mot ett framgångsrikt beslut i FN:s säkerhetsråd placerade regeringen i augusti dessutom ut en rad kontrollstationer, som hjälpmedel i navigationen.

I dag är flera av de kontrollerna färdiga för avläsning, och det stärker inte optimismen inför ett stöd för Sveriges linje i säkerhetsrådet.

■ ■ EG-staternas beslut i tisdags gick emot tidigare förväntningar. Den minikompromiss som togs innebar bland annat att förbudet mot import av sydafrikanskt kol — det enda mer känbara ingreppet — ströks från gemenskapens tidigare önskelista.

Det medför en försvagning av

• FN kommer nog att bispringa Sverige, gissar statsminister Ingvar Carlsson och utrikesminister Sven Andersson.

EG:s trovärdighet, hävdade Danmarks utrikesminister Uffe Ellemann-Jensen.

"Jag har inte något hopp om att få britterna med på en bojkott av Sydafrika i FN:s säkerhetsråd", förklarade Norges statsminister Gro Harlem Brundtland redan i förra veckan på en presskonferens efter det att Margaret Thatcher gästade Oslo.

I Finland — neutralt liksom Sverige — förefaller både utrikesminister Paavo Väyrynen och statsminister Kalevi Sorsa vara redo att lagstifta om ensidig handelsbojkott ifall FN-vägen inte är framkomlig.

Övriga nordiska regeringar har följaktligen utrustat sig med större skepsis inför höstens FN-behandling än Sverige har — eller är de bara mer realistiska?

■ ■ En annan av kontrollstationerna är handelsstatistiken. De färskaste siffrorna visar, tillsammans med olika gallundersökningar, att svenska företagare är måttligt intresserade av att frivilligt avbryta Sydafrikahandeln.

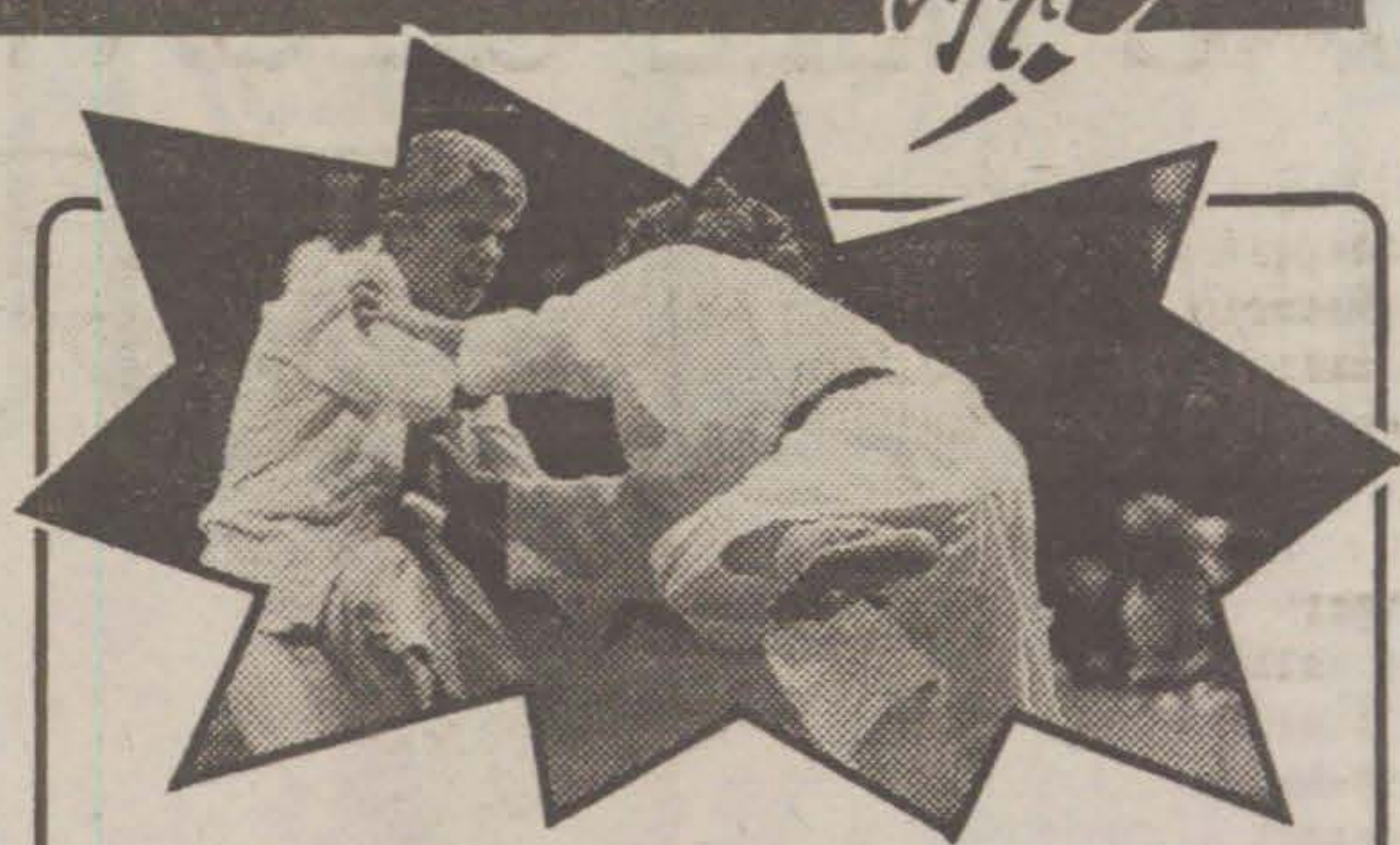
Hoppet om att USA:s kongress skulle tvinga Reaganadministrationen till en mer bestämd insats mot apartheid lever visserligen ännu, men att alltför mycket lita till den möjligheten som en rädd-

ning för Sverigelinjen senare i höst kan vara bedrägligt.

Beredskapen för ensidiga samordiska bojkottåtgärder måste således höjas. I Sverige måste regeringen och riksdagspartierna i utrikesnämnden på allvar fundera över hur svensk alliansfrihet och en ensidig handelsbojkott av Sydafrika kan förenas — eller om de utesluter varandra. Om detta borde vi under det kommande halvåret få en både snabb och grundlig offentlig utredning, med vidhängande diskussion. För dess tillkomst ansvarar ytterst regeringen.

■ ■ Ett sådant arbete måste också utgå ifrån att det är vi själva, suveräna svenska medborgare, som drar upp gränssrecken för neutralitetspolitiken. De är inte orubbligt dragna — vare sig av Gud, FN eller Östen Undén — utan kan någon gång justeras. För den skull behöver inte grundprinciperna överges, men väl anpassas till en skiftande verklighet.

Att säga det är inte att påstå något uppseendeväckande nytt. Däremot kan det vara riskabelt att till varje pris vägra att befatta sig med det sämsta möjliga alternativet. Så gör inte en god spelare med svåra kort på hand.

JUDO UT UR BUDO

■ ■ Judosportens utövare i Sverige lämnar nu Svenska budoförbundet. Drygt nittio procent av samtliga judoklubbar ställer sig bakom beslutet.

Motiveringen är att judosporten i folks medvetande håller på att blandas ihop med den rad av livsfarliga japanska kampsporter som de senaste åren tagits upp i Budoförbundets verksamhet.

Judoklubbarna gör alldeles rätt. Om Svenska budoförbundet underlåter — vilket på sistone ofta hävdats — att rensa ut oseriösa karateklubbar finns det ingen anledning för seriösa klubbar att stanna kvar som medlemmar. Allra minst nu, när brottsutvecklingen på gator och torg visar ett samband mellan unga våldsutövare och sådana oseriösa klubbar.

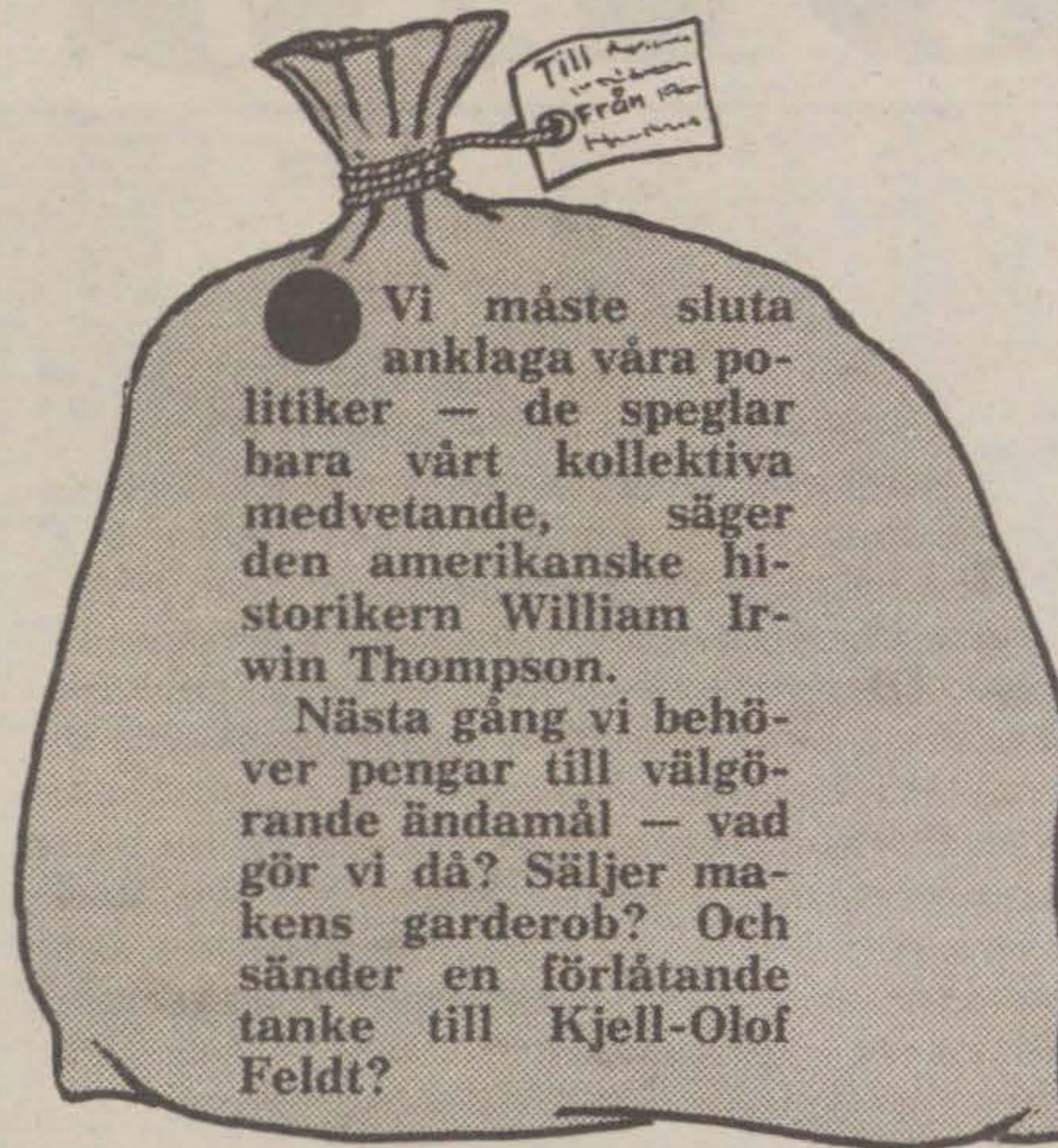
Kanske är de 14 000

judoklubsmedlemmar-nas avhopp början till den splittring av Budoförbundet som ändå skulle komma. Enligt ordföranden i Stockholms judoförbund är Sverige det enda land i världen där en mängd kampsporter med begreppen "Japan" och "kamp" som minsta gemensamma nämnare rafsats ihop i ett och samma förbund. Karate, judo, jiu-jitsu, kendo och aikido — allt hamnade på 1960-talet under Budoförbundets hatt.

Om en splittring av Budoförbundet kan leda till en sanering av mindre nogräknade kampsportklubbar är den mer än välkommen.

Måste

en socialminister ha feeling för healing?

Vi måste sluta anklaga våra politiker — de speglar bara vårt kollektiva medvetande, säger den amerikanske historikern William Irwin Thompson.

Nästa gång vi behöver pengar till välgörande ändamål — vad gör vi då? Säljer makens garderob? Och sänder en förlåtande tanke till Kjell-Olof Feldt?

IMF:

Hoppfullt, bistert

■ ■ Inflationen har tvingats på reträtt. Men problemen hopar sig och i söder seglar nya moln upp vid horisonten.

I dag släpps Internationella valutafondens, IMF:s, årsrapport om världsekonomin. Det är ömsom hoppfull, ömsom bister läsning.

Även om variationerna mellan länderna är stora — från ett par procent i västekonomierna till tresiffriga tal i sydamerikanska nationer — ser det nu ut som om inflationsspiralen brutits för gott. IMF:s bedömare ser också ljus på våra möjligheter att under året ytterligare hejda takten i prisökningarna.

■ ■ Tillväxten i OECD-länderna är emellertid på tok för svag. Arbetslösheten i Europa har stigit för sjätte året i följd; genomsnittet ligger nu på höga elva procent.

Dessutom, varnar IMF, växer åter skuldbördan i de fattiga länderna i tredje världen. Ungefär en fjärdedel av skuldändernas samlade exportinkomster gick 1985 omedelbart tillbaka till i-länderna som räntor och avbetalningar på lån.

Värst därän är de så kallade NIC-länderna i Latinamerika, som får behålla bara sex dollar av tio för eget bruk.

■ ■ Efter den största stora skuldskrisen i 80-talets början, med betalningssvårigheter och

moratorium, hade man på olika håll ånyo försiktigt vågat hoppas på en ljusning för de fattiga länderna.

Bakom problemen i dag ligger dock främst faktorer utanför u-ländernas egen kontroll.

Dels har i-länderna miss-tänksamt kommit att bevaka sina gränser mot varor utifrån; protektionismen har fått en renässans, och västländerna har åter börjat bygga murar kring sina marknader. Därigenom blir det också hart när omöjligt för tredje världens skuldänder att öka sina utlandsinkomster och göra sig kvitt dyra lån genom att öka sin export.

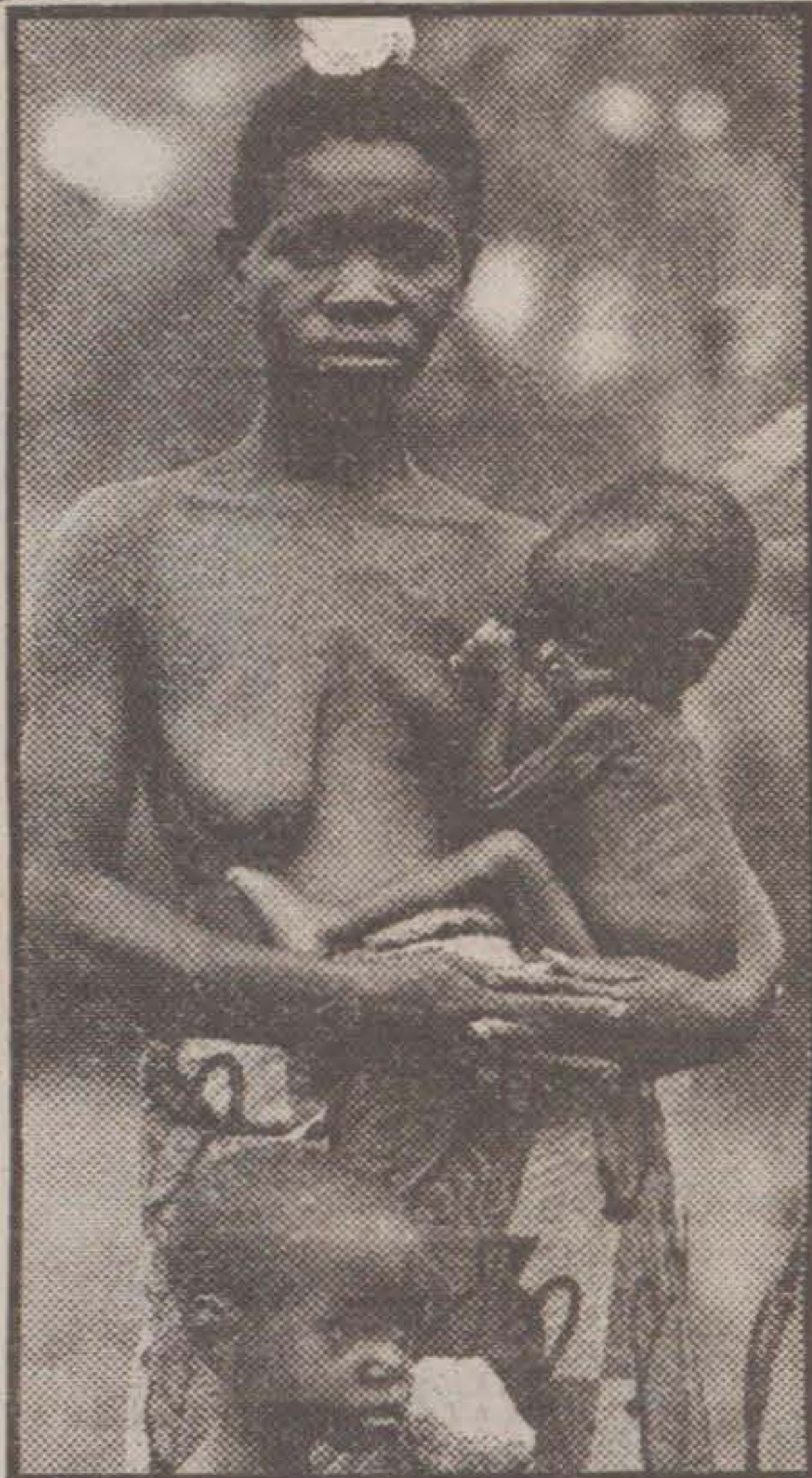
Dels har även råvarupriserna — och då främst priserna på livsmedel och jordbruksvaror — fallit. För de länder, och

de är många, som tungt förlitar sig på intäkter från en eller ett fåtal exportvaror, innebär prisfallen ofta ett dräpdrag mot hela ekonomin.

IMF betonar här västländernas överskottsproduktion — det söndersubventionerade jordbruket — och dumpningen av spannmål som en av de viktigaste förklaringsarna till prisrasen på världsmarknaden.

I Punta del Este sitter just nu ministrar från olika länder och tvistar om dagordningen inför en eventuell kommande Gatt-runda om frihandel. Oenigheten är fortfarande stor om vilken vikt man skall lägga vid exempelvis just subventionerna av i-ländernas jordbruk.

Valutafondens årsrapport utgör där ännu ett tungt argument mot den intressestyrd jordbrukspolitik, mot protektionismen och för nya Gatt-förhandlingar. Det är för u-ländernas — och vår egen — skull som vi måste slå vakt om den fria handeln.

• Skuldbördan växer i de fattiga länderna i tredje världen.